

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

Oulu

MAAKUNNALLISESTI JA VALTAKUNNALLISESTI (RKY 2009) ARVOKKAAT ALUEET SEKÄ NIIDEN SISÄLTÄMÄT KOHTEET

OULUNSALO

Kylänpuoli

1700-luvun kala-aitta
Ala-Kaakinen
Junkkonen
Kurikka
Peltola
Prokkola
Rahikka
Saloila (Väärälän koulu)
Uusi-Juntti
Yli-Kaakinen

maakunnallisesti arvokas

maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

Oulunsalon "Henkisen ja maallisen vallan akseli"

Korttelin 52 asuinliikeyrakennukset
Kuivala-Lääkkö
Kukkonen (kotiseutumuseo) ja Jääskö
Oulunsalon kirkko ja uhrikirkon muistomerkki
Oulunsalon kirkonkylän Valkea koulu
Oulunsalon kunnantalo
Oulunsalon terveysasema
Oulunsalon vanha kunnantalo
Saloilan päiväkot

maakunnallisesti arvokas

maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

Varjakan huvila-alue

Aarnela
Hessenrinne
Hiekkaranta
Korkein
Kotiranta
Käpylä eli Saunaranta
Metsäpirtti
Myrskyranta
Päiväranta
Rantala ja Kesälä
Rikula

maakunnallisesti arvokas

maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

Varjakan sahayhdyskunta (RKY 2009)

Varjakan kartano
Varjakan paloasema
Varjakan sahan konttori ja ulkoHuone
Varjakan sahan Petäjäkankaalta siirretty talo
Varjakan sahan virkamiesten asuintalo
Varjakansaaren paritalot
Varjakansaaren talli ja sauna

valtakunnallisesti arvokas

valtakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

MAAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT KOHTEET, JOTKA EIVÄT SISÄLLY ALUEISIIN

OULUNSALO

Keskipiirin entinen kansakoulu ja Salonpään koulu

Lassila

Muikku

Oulunsalon lukio (Oulunsalotalo)

Oulunsalon pappila

Pelliikan pölkkynavetta

Pitkäkankaan ala- ja yläasteen koulut

Päättalo ja Uutela

Raumalan luhti

Suunnittelukylä-yritystalo

alueen nimi: **Kylänpuoli**
 pääas. kunta: Oulu
 pääas. kylä/k.osa: Oulunsalo
 tyyppi: kyläympäristö
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

1700-luvun kala-aitta
 Ala-Kaakinen
 Junkkonen
 Kurikka
 Peltola
 Prokkola
 Rahikka
 Saloila (Väärälän koulu)
 Uusi-Juntti
 Yli-Kaakinen

kuvaus:

Kylänpuoli on viljelysalueiden ympäröimä nauhakylä. Asutus ja viljelysalueet tukeutuvat kylän halki kulkevaan maantiehen. Pihapiirit sijaitsevat yksittäisinä ja pieninä ryppäinä tien varrella. Kylämaisemalle on tyypillistä pihapiirejä ympäröivä tuuhea kasvillisuus, joka peittää näkymiä tieltä pihapiireihin.

Kulttuuriympäristössä näkyy hyvin kylän pitkä historia vanhana ja edelleen elinvoimaisena maaseutukylänä. Kokonaisuus on varsin yhtenäinen ja edustava. Pihapiireissä on paljon vanhoja, talonpoikaista rakentamisperinnettä edustavia rakennuksia.

Kylän viljelysalueet ovat osa aluekokonaisuutta. Liminganlahden rannikkoalueet ja osa kylän viljelysalueista kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaksi ehdotettuun maisema-alueeseen Limingan lakeuden kulttuurimaisema. Kylälle ovat tyypillisiä avoimen viljelysmaiseman ylitse Liminganlahdelle avautuvat pitkät ja laajat näkymät.

Kylänpuoli sijaitsee Oulunsalon taajaman, Oulun lentoaseman ja Liminganlahden väliin rajautuvalla alueella. Vilkasliikenteisen lentoaseman läheisyys on kylässä selvästi aistittavissa.

suojelutilanne:

Oulunsalo Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr 7.5

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Nemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi. Ehdotus valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 11.12.2014. Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2014

kohteen nimi: **1700-luvun kala-aitta**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-7-87

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1722-1808

ajoitusselite: 1764

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vuonna 1764 rakennettu pärekattoinen kala-aitta sijaitsee alkuperäisellä paikallaan entisellä meren rannalla. Aitta on entistetty. Samassa pihapiirissä sijaitsee myös perinteistä rakentamistapaa edustava vanha asuinrakennus, talli, aitta ja komea jälleenrakennuskauden kahitiilinavetta. Asuinrakennusta on aikanaan voimakkaasti muutettu, mutta muiden rakennusten ominaispiirteet ovat erittäin hyvin säilyneet. Perinteinen rakennusryhmä sijaitsee peltoaukeiden laidalla Kylänpuolen viljelysmaisemassa.

suojelutilanne:

-

arviointi:

MRKY2015: R,M

kohteen nimi: **Ala-Kaakinen**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-3-130
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1871-1872, rakennettu
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Ala-Kaakisen tila sijoittuu laajojen peltoaukeiden keskelle Kylänpuolen viljelysmaisemaan. Pihaan johtaa pitkä ja vaikuttava koivukuja. Tilan vanha asuinrakennus on rakennettu vuosina 1871-72. Oulunsalon ensimmäinen kansakoulu aloitti toimintansa rakennuksessa vuonna 1881. Perinteistä rakennustapaa edustavan asuinrakennuksen pihan puolella on kuisti, jonka kulmat on viistetty. Neliöpihan pohjoisreunaa rajaa kuusiosainen hirsinen puohirakennus. Itäreunalle sijoittuu osin hirsinen, osin rapattu navettarakennus. Länsireunalla on uusi asuinrakennus. Pihapiiriin kuuluu myös vanhoja hirsiaittoja ja uudempia tilan toimintaan liittyviä rakennuksia.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030
(12.6.2006): sr7.8

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Junkkonen**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-8-62
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
ajoitusselite: 1800-luvun alkupuoli
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Jukkosen tila sijaitsee suurten peltoaukeiden laidalla. Vanhat rakennukset muodostavat sisemmän neliöpihan, jonka ulkopuolelle on 1970-80-lukujen taitteessa rakennettu uusi asuinrakennus ja navetta sekä muita ulkorakennuksia. Tilan vanhan asuinrakennuksen pirttiosa on alkujaan 1700-luvulta. Nykyiselle paikalle se on siirretty 1800-luvun alkupuolella. Pihaa rajaavat myös 1800-luvulta olevat hirsinen talli, jonka hirret on käännetty, ja puohi. 1900-luvun alkupuolelta periytyvä aitta on navetan takana. Lähellä Kylänpuolentietä on 1900-luvun alkupuolella rakennettu sauna-autotallirakennus. Vanhojen rakennusten ominaispiirteet ovat erittäin hyvin säilyneet.

Punamullatussa asuinrakennuksessa on lasitettu kuisti pihan puolella ja kuistin vieressä on erillinen harjakattoinen sisäänkäynti talon alla olevaan kellariin. Asuinrakennus on sisätiloiltaan 1970-luvun asussa. Seinäpahvien alla on kalkitut hirret. Pirttiä hallitsee suuri uuni, jonne mahtuu 44 leipää. Keittiö on hyvin säilynyt esimerkki 1960-luvun keittiöstä. Rakennuksen ovet ja ikkunat ovat alkuperäiset.

historia:

Junkkosen tila on kuulunut samalle suvulle vuodesta 1870 lähtien. Vanha asuinrakennus on rakennettu kahdessa osassa. Pirtti on alkujaan 1700-luvulta. Pihapiiriin on rakennettu uusi asuinrakennus vuonna 1978 ja uusi navetta 1980. Asuinrakennusta on peruskorjattu sisäpuolelta vuonna 1965, jolloin rakennukseen laitettiin muun muassa keskuslämmitys ja saunatilat. Kesällä 1998 asuinrakennukseen laitettiin peltikatto, kuistia nostettiin ja sen perustukset uusittiin. Asuinrakennuksessa tehty pieniä ikkunamuutoksia.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030
(12.6.2006): sr7.10

arviointi:

MRKY2015: R,M,S

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskiapiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Kurikka**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-14-62
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: 1918, päärakennus
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kurikan talo sijaitsee Kylänpuolentien mantereella puolella metsäisessä rinteessä. Noppamainen ja jyrkkäkattoinen asuinrakennus poikkeaa Kylänpuolen muusta perinteisestä rakentamisesta rakennustyyliiltään. Entinen maatilan päärakennus on vuodelta 1918. Talon päädyssä on erkkeri, jonka päällä on toisen kerroksen parveke. Pihapiiriin kuuluu myös vanha hirsinavetta /-talli, maakellari ja uudehko ulkorakennus, jossa on sauna. Asuinrakennuksen ominaispiirteet ovat säilyneet muutoksista huolimatta. Myös vanha talousrakennus on hyvin säilynyt.

historia:

Kurikan päärakennuksen pihan puolen kuisti on uusittu kokonaan edellisen inventoinnin jälkeen. Myös ikkunat on uusittu.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.13

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Peltola**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-6-66
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1903, asuinrakennus
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Peltola on laajan merenrantapeltoaukean laidassa sijaitseva talouskeskus. Asuinrakennus on vuodelta 1903. Pihaa reunustavat kolmiosainen kaksikerroksinen puoji ja pitkä hirsinavetta. Kokonaisuuteen kuuluvat myös hieman erillään pihasta olevat maakellari ja aitta. Rakennusryhmä muodostaa Kylänpuolen raitin jonoasutuksen tyyppillisen pihapiirin.

historia:

Peltolan asuinrakennuksen kuisti ja julkisivulaudoitus on uusittu vastikään. Myös ikkunat ja katto on uusittu, ja rakennuksessa on suoritettu muitakin korjaus- ja muutostöimenpiteitä. Muut rakennukset ovat lähes alkuperäisessä asussaan.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.15

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Prokkola**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-7-91
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1896, uudempi asuinrakennus
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Prokkola on puuston ympäröimä vanha talouskeskus, jonka umpipihaa on avarrettu noin vuonna 1920 rakennuksia siirtämällä. Ryhmään kuuluvat vanha asuinrakennus, uudempi asuinrakennus vuodelta 1896, puohi sekä aitta. Uudemmassa asuinrakennuksessa on kuusikulmainen kuisti pihan puolella. Puohia on jatkettu uudella saunarakennuksella. Prokkolan perinteinen pihapiiri on säilyttänyt luonteensa. Vanhempi asuinrakennus ja aitta ovat lähes alkuperäisessä asussaan. Prokkola on osa Kylänpuolen viljelysmaisemaa.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.11

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Rahikka**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-1-379
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Rahikan rakennusryhmä sijaitsee Isolan mäellä viljelysaukeiden keskellä. Rahikan pihapiiri edustaa perinteistä rakentamistapaa. Kolmelta sivulta suljettua neliöpihaa rajaavat päärakennus, puohi ja talli. Pihapiiriin kuuluvat myös erittäin hyvin säilynyt hirsinavetta, kaksi aittaa, lampola ja maitolaituri. Rahikan päärakennus on peruskorjattu ja sitä on laajennettu, mutta sen tärkeimmät ominaispiirteet ovat säilyneet. Rakennusryhmän ulkorakennusten ominaispiirteet ovat erittäin hyvin säilyneet. Osa rakennuksista on lähes alkuperäisessä asussaan.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.36

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Saloila (Väärälän koulu)**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-44-22

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: opetus ja koulutus

ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1928

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Saloila eli Väärälän koulu on valmistunut vuonna 1928. Yksikerroksinen rakennus edustaa 1920-luvun klassismia. Koulurakennuksessa on voimakkaita klassishenkisiä koristeaihteita kuten nurkkien vuorilauditus, ikkunoiden vinoruudut, puolipyöreät koristeikkunat sekä kolme koristeellista, katettua avokuistia. Pihapiirissä on sauna ja varasto. Koulun ominaispiirteet ovat säilyneet ja rakennuksessa on jäljellä alkuperäisiä yksityiskohtia, kuten ovet ja koristeelliset avokuistit. Varastorakennus on lähes alkuperäisessä asussaan. Rakennusryhmä sijaitsee puistomaisella metsäympäristössä ja puutarha on osa arvokasta kokonaisuutta. Kylänpuolentien varressa sijaitseva Saloila on osa Kylänpuolen maisemakokonaisuutta.

historia:

Koulu on muutettu asuinkäyttöön 1980-luvulla, jolloin rakennuksessa on suoritettu korjaus- ja muutostöimenpiteitä. Korjauksessa on huomioitu rakennuksen alkuperäiset arvot.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.12

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Uusi-Juntti**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-9-137
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
ajoitusselite: 1856, pikkupuoli-puohi
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Uusi-Juntin tila sijaitsee Kylänpuolentien mantereen puolella. Tilan päärakennus on vuorattu hirsirakennus 1800-luvulta. Pitkän mallista neliöpihaa rajaavat pitkät, hirsiset ja kaksikerroksiset talli ja pikkupuoli-puohirakennus. Pohjoissivun vuoraamaton pikkupuoli-puohi-rakennus on rakennettu vuonna 1856. Pikkupuolen alla sijaitsee kellari, ja sinne on erillinen sisäänkäynti. Eteläisivua rajaamassa on kaksikerroksinen viisiosainen tallirakennus, jossa on koristeelliset pariovet. Muuta rakennuskantaa uudemman, hirsistä ja lankuista tehdyn pitkän navetan sijoitus on avannut pihapiirin yhden sivun, joskin navetta muuten sopii ilmeeltään muiden rakennusten yhteyteen. Rakennusryhmään kuuluvat lisäksi aitta ja liiteri.

historia:

Uusi-Juntin asuinrakennuksen kuisti on uusittu vuonna 1998. Aitta on siirretty nykyiselle paikalleen, kun Kylänpuolentieä uusittiin 1980-luvun lopulla.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.9

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Yli-Kaakinen**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-(154 ja 156)
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
ajoitusselite: 1860-luku, päärakennus, savupiirtti voi olla 1700-luvulta
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Yli-Kaakinen on avarassa peltomaisemassa puiden katveessa oleva talouskeskus, jonka päärakennus on pitkä hirsitalo vuodelta 1860. Rakennuksen kirkon puoleisen päädyn savupiirtti on todennäköisesti 1700-luvulta. Talossa on kolme eteistä, joista kaksi on yhdistetty suureksi kuistirakennelmaksi. Kuisteissa on koristeelliset pieniruutuiset ikkunat, talon ikkunoiden karmilistat ovat detaljikkaat.

Yli-Kaakisen talo muodostaa väljähkön neliöpihan yhdessä kahden puohin, navetan ja tallin kanssa. Taloon kuuluu lisäksi pellillä katettu riihi 1800-luvulta ja vilja-aitta vuodelta 1873. Pihaa rajaavat puohit ovat 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta. Talli on 1900-luvun alusta ja navetta 1920-luvun lopulta. Yli-Kaakisen pihapiirin ominaispiirteet ovat säilyneet. Yli-Kaakinen on merkittävä osa Kylänpuolen viljelysmaisemaa.

historia:

Kaakisen tila on kuulunut Kaakisen suvulle vuodesta 1792 lähtien. Vuonna 1901 tila jaettiin veljesten kesken Kaakiseksi ja Yli-Kaakiseksi. Vanhan asuinrakennuksen kirkon puoleinen osa kuuluu Yli-Kaakiseen ja toinen puoli Kaakisen tilaan. Yli-Kaakisen puoleisessa päädyssä on vanha savupiirtti, joka on todennäköisesti 1700-luvulta. Yli-Kaakisen kuisti on uusittu 1980-luvulla, ja siihen on rakennettu sauna- ja pesutilat.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.7

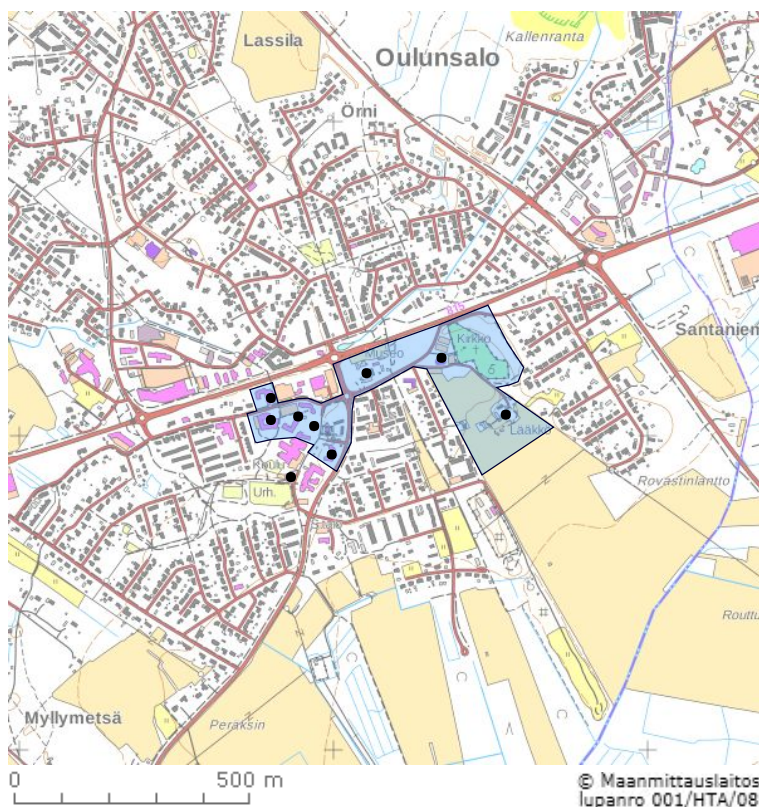
arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

alueen nimi: **Oulunsalon "Henkisen ja maallisen vallan akseli"**

pääas. kunta: Oulu

pääas. kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: taajamaympäristö

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Korttelin 52 asuinliikerakennukset

Kuivala-Lääkkö

Kukkonen (kotiseutumuseo) ja Jääskö

Oulunsalon kirkko ja uhrikirkon muistomerkki

Oulunsalon kirkonkylän Valkea koulu

Oulunsalon kunnantalo

Oulunsalon terveysasema

Oulunsalon vanha kunnantalo

Saloilan päiväkot

kuvaus:

Oulunsalon "Henkisen ja maallisen vallan akseli" käsittää Oulunsalon kirkon ja vuonna 1982 valmistuneen kunnantalon välisen vuosisatojen juoksussa muotoutuneen kulttuuriympäristön. Ympäristön vanhimman kerrostuman muodostavat kirkko ja kirkkotarha, Valkea koulu, vanha tieura sekä Kukkonen, Jääskön ja Kuivala-Lääkön pihapiirit. Oulunsalon keskustan 1980-luvun arkkitehtonisesti laadukas ja omaleimainen kerrostuma on muodostunut kunnan tietoisien valinnan tuloksena. 1970- ja 80-lukujen arvokkaita kohteita ovat punatiiliset terveysasema, kunnantalo ja asuinliikerakennukset sekä puurakentamisperinnettä jatkava päiväkot. Regionalistinen kunnantalo on Oulunsalon sydän, jonka vaikutuksesta keskusta on rakentunut mittakaavaltaan ja materiaaleiltaan yhtenäisenä ja omaleimaisena kokonaisuutena.

historia:

"Henkisen ja maallisen vallan akseli" lanseerattiin Arkkitehtitoimisto NVV:n asemakaavanmuutoksen pohjaksi vuonna 1981 tekemässä Keskustasuunnitelmassa. Oulunsalon kirkonkylällä oli tuolloin voimassa Ossian von Konowin laatima vuonna 1970 vahvistettu rakennuskaava. Nykyisen kunnantalon kohdalla kaava mahdollisti kolmen kuusikerroksisen tornitalon ja Kauppiaantien ja Lentokentäntien välisellä alueella avariin parkkipaikkojen ympäröimien yksikerroksisten liikerakennusten rakentamisen. Suunnittelijat kirjoittivat Tiili-lehdessä vuonna 1983: "Hajanainen rakentaminen keskustakorttelin ympäristössä johti tietoiseen ympäristöilmettä kokoavaan

kokonaisratkaisuun. Tavoitteena oli, että rakennettava keskustakortteli tulisi olemaan keskeisin osa Oulunsalon hallinnollista keskustarakentamista ja että se olisi esimerkkinä kunnan muulle rakentamiselle. Maisemalliset lähtökohtatekijät, kirkon torni ja avautuva näkymä Lentokentäntien ohikulkuliikenteelle sekä julkisten ulkotilojen muotoilu olivat kokonaisratkaisun lähtökohta."

Kirkontornin ja kunnantalon valtuustosiiven välisestä "Henkisen ja maallisen vallan akselista" tulikin Keskustasuunnitelman selkäranka. Suunnitelman mukainen asemakaavanmuutos vahvistettiin vuonna 1981. Kunnan hallinnon visio Oulunsalosta omaleimaisena, vireänä, nuorekkaana, arkkitehtuuriin ja hyvään ympäristöön panostavana yhteisönä on suurelta osalta toteutunut.

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T,I

lähteet:

Arkkitehtitoimisto NVV. Oulunsalon kunnantalo. Tiili-lehti 1983/1 s. 30-35

Krogius Pia. Oulunsalon kunnantalon rakennushistoriaselvitys 21.3.2013. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Oulunsalon kunnantalo, Oulunsalo. Arkkitehti 1983/7, s. 66.

Oulu - Arkkitehtuurin opaskartta 2005. Oulun kaupunki, 2005.

Vartola, Anni. Kari Niskasaari, Reijo Niskasaari, Kaarlo Viljanen, Ilpo Väisänen, Jorma Öhman: Oulunsalon kunnantalo 1982. Arkkitehti 2011/6, s. 78-79.

kohteen nimi: **Korttelin 52 asuinliikerakennukset**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-25-137

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti

ajoitus: 1975-

ajoitusselite: 1984, 1990

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vuonna 1984 valmistunut asuinliikerakennus ja vuonna 1990 valmistunut liikerakennus sijaitsevat Oulunsalon kunnantalon kanssa samassa korttelissa 52 ja toteuttavat Arkkitehtitoimisto NVV:n vuonna 1981 laatimaa keskustasuunnitelmaa. Regionalistiset rakennukset ovat edustavia esimerkkejä 1980-luvun kuntakeskusten liike- ja asuinrakentamisesta. Vuonna 1984 valmistuneen asuinliikerakennuksen suunnitteli Arkkitehtitoimisto NVV/Niskasaari-Viljanen-Väisänen-Öhman ja vuonna 1990 valmistuneen liikerakennuksen arkkitehti Tero Paldanius.

historia:

Arkkitehtitoimisto NVV:n vuonna 1981 laatiman uuden Oulunsalon keskustasuunnitelman selkärangaksi luonnosteltiin kirkko-kunnantalo -akseli, mihin muu rakentaminen liitettiin maanläheisesti, pääasiassa kaksikerroksisena harjakattoisena punatiili- ja puuarkkitehtuurina. Samana vuonna vahvistuneessa asemakaavassa määrätään, että korttelissa 52 on käytettävä julkisivumateriaalina punatiiltä ja kateaineena tiiltä.

suojelutilanne:

-

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Krogius Pia.Oulunsalon kunnantalo rakennushistoriaselvitys 21.3.2013. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

kohteen nimi: **Kuivala-Lääkkö**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-11-1

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajotus: 1722-1808

ajotusselite: asuinrakennuksen vanhimmat osat 1700-luvulta, kuin myös osa ulkorakennuksista.

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kuivala-Lääkkö on tiiviin pihapiirin muodostava rakennusryhmä. Asuinrakennus on ulkoa vuorattu hirsitalo, jonka vanhin osa on mahdollisesti 1700-luvulta, pirtti 1890-luvulta ja saliosa vuodelta 1918. Talossa on kuusikulmainen kuisti. Kivi- ja hirsirakenteinen navetta on rakennettu 1890-luvulla, kolmiosainen luhti on vuodelta 1722 kuten pystylaudoituksella vuorattu, pihapiirin ulkopuolella oleva jyväaitakin. Pihassa on lisäksi luhtia vastapäätä talli- ja latorakennus (kammillinen keskiosa) sekä pikkunavetta. Talouskeskus sijaitsee viljelysten laidalla lähellä kirkkoa ja hautausmaata. Tila peltoineen on maisemallisesti merkittävä.

historia:

1780-luvulla jaettiin Kuivala-niminen tila Lääköksi ja Santaniemeksi. Kuivalan vanha päärakennus oli nykyisen Lääkön pihapiirin lähellä, aitan takana olevalla kankaalla. Lääkön asuinrakennus on alkujaan rakennettu 1700-luvulla. Pirtti on vuodelta 1890 ja sali vuodelta 1918. Käynti suojattuun neliöpihaan on ollut läpiajettavan vuonna 1722 rakennetun puohin keskiosan kautta. Tallirakennuksen vanhin osa on samoilta ajoilta puohin kanssa, ja se on osittain tehty vanhoista hirsistä. Navetan sivulla oleva rakennus on ollut Franzenin vanha niittykämpä, joka on siirretty paikalleen vuonna 1905. Pikkunavetan luonnonkiviperustukset muodostavat myös osan navetan runkoa, sillä kiviosa nousee normaalia kivijalkaa korkeammalle ja jatkuu hirsisalvoksena ylöspäin. Tilan vanha riihi on purettu 1940-luvulla, samoin kuin kärryliiteri.

suojelutilanne:

Asemakaava 567-Ak1994/1

(01.03.1994)

AM/s

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.2

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskiapiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Kukkonen (kotiseutumuseo) ja Jääskö**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-(4-266 ja 151-19)

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajotus: 1809-1863

ajotusselite: 1850-luku, Jääskön vanhin osa

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kukkonen ja Jääskö ovat vierekkäiset, rakennuskannaltaan yhtenäiset talot, jotka ovat toimineet keskikievareina. Perinteistä rakennustapaa ja Oulunsalolle tyypillistä lankkumuurausta edustavat talot sijaitsevat Lentokentäntien varrella Oulunsalon keskustassa. Pihapiirit ovat keskeisiä maisemassa ja sijoittuvat vanha kirkonkyläntien varrelle. Rakennukset ja pieni peltoaukea niiden edessä muistuttavat Oulunsalon historiasta.

Kukkosen asuinrakennuksen pirttiosa on rakennettu vuonna 1882. Kamarit on tehty myöhemmin paikkakunnalle tyypillisesti lankunpätkestä muuramalla. Rakennus on ulkoa vuorattu ja siinä on kuusikulmainen kuisti. Pihapiirissä on myös pitkä puohi 1800-luvulta. Korkean puohirakennuksen ylimmät hirret on salvottu ulospäin. Puohin takana on riihi ja asuinrakennusta vastapäätä on Kempeleen Vuopposelta siirretty kaksikerroksinen aitta. Asuinrakennuksen vieressä on myös matala puohi, jonka hirsiosa on 1700-luvulta ja ollut alkujaan verkko- tai kalapuohina. Matalan puohin vieressä 2000-luvulla paikalle siirretty aitta. Kukkonen on Oulunsalon kotiseutumuseona. Rakennukset on entistetty museoksi siirtymisen myötä. Rakennukset ovat erittäin hyvin säilyneitä.

Jääskön rakennuksiin kuuluu asuinrakennus, jonka pirttiosa on vuodelta 1880, kamarit on rakennettu vuonna 1892 "lankuista muuraamalla". Kamariosan ikkunoita on myöhemmin muutettu. Rakennus on ulkoa vuorattu ja maalattu punaiseksi kuusikulmaista vanhan osan kuistia lukuunottamatta. Rakennusta on laajennettu vuonna 1949 rankorakenteisella pirttiosalla pihalle päin. Vanhassa pirtissä on suuri uuni ja kamareissa on kauniit tulisijat. Jääskössä on myös navetta vuodelta 1892 ja muita uudempia piharakennuksia.

historia:

Kukkosen ja Jääskön tilat erotettiin toisistaan noin vuonna 1880. Tila sijaitsi alkujaan meren rannalla.

1880-luvulla Kukkosen neliöpihassa oli 1880 vaimistunut asuinrakennus, sitä vastapäätä oleva navetta, kirkon puoleisella sivulla puohi ja toisella sivulla 1880 rakennettu Ranta-Jääskön rakennus. Matalan puohin hirsiosa, joka on ollut joko verkko- tai kalapuohi, periytyi 1700-luvulta. Kukkosen vanha navetta purettiin 1940-luvulla sementtitiilinavetan valmistuttua, joka on sekin purettu 1980-luvun lopulla kevyen liikenteen alikulkukäytävän paikalta.

Jääskön asuinrakennus valmistui vuonna 1880. Alun perin talon piha oli Kukkosen puolella. Talon perustuksissa olevat kivet ovat samoja kiviä, kuin on käytetty Oulunsalon kirkon perustuksissa. Kivet on tuotu Virpiniemestä. Sotien jälkeen Ranta-Jääskön tila jaettiin kahtia Toivolaksi ja Väinöläksi. Tällöin taloa jatkettiin rankorakenteisella osalla, jolloin talosta tuli L-mallinen. Väinölän puolen ikkunat on uusittu 1900-luvun jälkimmäisellä puoliskolla. Pihaa rajaa Toivolan vanha navetta, jonka hirret on sekä sisä- että ulkopuolelta betonoitu.

Kukkonen ja Jääskö ovat molemmat toimineet keskikievareina. Jääskössä on perinne jatkunut 1930-luvun puoliväliin asti. Talot sijaitsevat lähellä Oulunsalon kirkkoa ja Kukkosen isännät ovat olleet "kirkkoväärtejä".

suojelutilanne:

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Oulu - Arkkitehtuurin opaskartta 2005. Oulun kaupunki, 2005.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Oulunsalon kirkko ja uhrikirkon muistomerkki**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-11-422

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: uskonnon harjoittaminen

ajotus: 1864-1917

ajoitusselite: 1891

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Oulunsalon nykyinen kirkko on järjestyksessä kolmas. Se on rakennettu vuosina 1888-91 arkkitehti Julius Basilierin piirustusten mukaan. Rakennus on länsitornillinen uusgoottilaista tyyliä edustava puinen pitkäkirkko. Suorakaiteen muotoisen runkotilan päädyistä ulkonee matala ja suorakulmainen sakaristo. Länsipäädyn torni päättyy kekkokattoiseen huippuun. Seiniä jäsentävät korkeat, kiilamaisesti päättyvät ikkunat, joiden ansiosta sisätila on hyvin valoisa. Satulakattoisen runkokuoneen sisäkatteena on puupylväiden varaan rakennettu taitekatto. Kirkko on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan.

Kirkon vieressä sijaitsevalla hautausmaalla on vuonna 1665 rakennetun uhrikirkon muistomerkki.

historia:

Oulunsalon ensimmäinen kirkko sijaitsi nykyisen hautausmaan alueella. Hautausmaalla on vuonna 1665 rakennetun uhrikirkon muistomerkki. Muistomerkkiin kaiverrettu kirkon kuva on tehty J. W. Calamniuksen vuonna 1862 muistinvaraisesti laatimaan piirrokseen perustuen. Perimätiedon mukaan Oulunsalon ensimmäisen kirkon rakennutti eräs piispa, joka myrskyssä haaksirikkouduttuaan lupasi rakentaa kirkon saarelle, jolla hän pelastui. Sitten kirkkoon tekivät merenkävijät lahjoituksia matkaonnea saadakseen. Uhrikirkko revittiin Oulunsalon toisen kirkon valmistuttua. Kirkosta on jäljellä Mikael Toppeliuksen vuonna 1764 maalauksin koristeleva saarnastuoli sekä kuorilauta, joka löydettiin pappilan kärryväjää purettaessa vuonna 1957. Kuorilaudassa on oululaisen Lars Galleniuksen maalauksia vuodelta 1789. Molempia esineitä säilytetään Pohjois-Pohjanmaan museossa Oulussa.

Uhrikirkko purettiin toisen kirkon valmistuttua vuonna 1855. Kirkko ehti palvella seurakuntaa vain 27 vuotta, sillä Oulunsalon ja Lumijoen kirkot paloivat vuonna 1882 samana päivänä salamaniskun sytyttämänä. Kirkon palosta pelastunutta Mikael Toppeliuksen koristelevaa saarnastuolia säilytetään Pohjois-Pohjanmaan museossa.

Vuoden 1883 maaliskuussa päätettiin kolmannen kirkon rakentamisesta. Samana kesänä perustettiin kirkon rakennuskassa, johon perittiin vuosittain alueen asukkailta pieni rahamäärä. Oulun lääninarkkitehti Julius Basilierin laatimat rakennuspiirustukset senaatti hyväksyi vuonna 1888. Jo seuraavana keväänä 1889 oli määrä pystyttää kivijalka, ostaa kesällä rakennuspuut ja syystalvella vedättää ne työmaalle. Vesikaton arvioitiin valmistuvan 1890 keuhällä. Kirkko valmistui lopulta vuoden 1891 syksynä ja vihittiin käyttöön keuhällä Kynttilänpäivänä 7.2.1892. Rakennustyössä olleiden J. Jaakko Kuorikosken ja maalaaja Heikki Ahosen omakätiset nimikirjoitukset löytyvät kirkon eteisaulassa olevista laudanpätkistä. Alttaritaulu on pelastettu tulipalosta väliajan kirkosta. Teoksen on maalannut G.A. Dahlström vuonna 1855.

Muutostyöt:

Kirkkoon on tehty korjauksia vuosina 1905 ja 1908, ja julkisivut on maalattu vuonna 1974. Vuoden 2012 kesällä julkisivut kunnostettiin - laudat poistettiin ja ulkoverhous maalattiin alkuperäiseen väriinsä helmenharmaaksi. Samalla korjattiin ikkunoiden ulkopuitteet. Vuonna 2002 sisätilat palautettiin mahdollisimman lähelle alkuperäistä asuaan ja samalla kirkon akustiikkaa parannettiin. Hirsien välistä poistettiin nystyräpaneelit, lämmitys, vesijohdot ja sähköt uusittiin. Kirkon etuosaa levennettiin, jotta ruumisarkulle saatiin siunaustilaisuuksiin enemmän tilaa.

Inva-wc lisättiin sisääntulon yhteyteen, morsiushuoneeseen ja sakastiin rakennettiin wc:t ja apukeittiö henkilökunnan käyttöön. 2002 uusittiin myös tekstiilit (suunnittelijana tekstiilitaiteilija Seija Honka).

suojelutilanne:

Suojeltu kirkkolailla.

arviointi:

MRKY2015: Ht,R,H,M,S,T

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Oulu - Arkkitehtuurin opaskartta 2005. Oulun kaupunki, 2005.

Kirkon suntion Matti Santaniemen haastattelu kesäkuussa 2013

Oulunsalon kirkon historiaesite, jossa lähteet:

- Palola, Ari-Pekka 2000. Kirkko keskellä kaupunkia. Oulun kirkkohistoria vuoteen 1870. Oulun evankelisluterilainen seurakuntayhtymä. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Tapio Korttesluoman haastattelu 1.6.2011
- Korva, Minna. Artikkel: Oulunsalon kirkolla mielenkiintoinen historia - merenkäyntiä ja uhrikirkko. (Artikkeli on kirkon sakastista eikä siinä ole julkaisupaikkaa eikä päivämäärää. Artikkelin lähteenä on Pekka Kinnusen haastattelu)

kohteen nimi: **Oulunsalon kirkonkylän Valkea koulu**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-192-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: opetus ja koulutus

ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1887

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kirkonkylän Valkeana kouluna tunnettu hirsirakenteinen kansakoulu rakennettiin vuonna 1887. Yksikerroksinen harjakattoinen rakennus on Oulunsalon ensimmäinen koulutalo. Rakennuksessa on luonnonkivisokkeli ja sen julkisivut ovat vaakapaneloidut ja katto tiilikatteinen. Koulun kaksi kuistia ovat pihalle päin suuntautuneet ja ikkunajaotukseltaan koristeelliset. Rakennuksessa on paljon alkuperäisosa jäljellä ja sillä on vahva identiteetti.

historia:

Kunnan ensimmäinen kansakoulurakennus, niin kutsuttu Valkea koulu, valmistui pitkällisen vastustuksen jälkeen Kirkonkylälle Remeksen maille vuonna 1887 talkootöinä.

Vuonna 1958 vanhan koulun viereen rakennettiin kaksikerroksinen kansakoulu, kivikoulu. Koulua laajennettiin jälleen Oulunsalon väestöräjähdyksen mainingeissa vuonna 1978, jolloin valmistui yksikerroksinen peruskoulu. Tätä uusinta rakennusta on peruskorjattu ja laajennettu vuonna 2007.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.32

arviointi:

MRKY2015: R,H,S,I

lähteet:

Ahonen, Raimo ja Leskinen, Jouko: Oulunsalon arkkitehtuuria 2. Oulunsalon kunta. Oulu 2012.

Krogius, P.; Hirviniemi, H.: Oulun koulut - inventointi. Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Oulu, 2015.

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskiapiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Hiltunen, Mauno: Oulunsalon historia. Oulunsalon kunta ja seurakunta. Kemi 1987.

Oulun kulttuuriympäristöohjelma. Oulun kaupungin rakennussuojelutyöryhmä, 2013.

Räsänen, Leena: Oulunsalon koulun historia (1881-1981). Oulu 1981.

kohteen nimi: **Oulunsalon kunnantalo**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-187-0

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: hallinto

ajotus: 1975-

ajoitusselite: 1982, valmistunut

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Oulunsalon kunnantalo on ensimmäinen ja kenties puhtasoppisin toteutus Oulun koulun edustamasta suunnitteluasenteesta. Punatiilinen, paikallarakennettu rakennus uudisti kunnantalojen rakennustyyppiä ja toimi esikuvana usealle tulevalle kunnantalosuunnitelmalle. Vuonna 1982 valmistunut Arkkitehtitoimisto NVV:n suunnittelema rakennus on kokonaistaideteos, joka on säilyttänyt ilmeensä, alkuperäisyytensä ja ajattomuutensa. Se on säilynyt kokonaisuutena lähes alkuperäisessä asussaan. Rakennuksen huolella suunnitellut ja toteutetut detaljit, sisustus ja sisäpiha luovat ainutlaatuisen kokonaisuuden, joka sisältää symboliikkaa paikkakunnan historiasta.

Arkkitehtonisesti vaikuttava kunnantalo on Oulunsalon sydän, jonka ympärille - ja vaikutuksesta - keskusta on rakentunut mittakaavaltaan ja materiaaleiltaan yhtenäisenä ja omaleimaisena kokonaisuutena.

historia:

Oulunsalon kunnantalon hanke aloitettiin muuttovoittoisessa kunnassa kuntalaisia kuunnellen. Tietoisena tavoitteena oli kunnan omaleimaisuuden ja yhteisöllisyyden luominen. Oulunsalon kunta tilasi Arkkitehtitoimisto NVV:ltä Oulunsalon kunnantalon ja keskustan suunnitelmät vuonna 1980. Kunnalta tuli suunnitteluun kaksi pääperiaatetta; toimiva kunnanvirasto ja Oulunsalon omaleimaista identiteettiä eli maalaisten ja maalle muuttaneiden muodostamaa yhteisöä ja paikkakunnan henkeä kuvaava luonne. Reijo Niskasaaren, Kari Niskasaaren, Ilpo Väisäsen, Kaarlo Viljasen ja Jorma Öhmanin vuosina 1980-82 suunnittelema Oulunsalon kunnantalo vihittiin käyttöön 28.12.1982.

Rakennesuunnitelmat teki Insinööritoimisto Erkki Juva Oy, sähkösuunnitelmat Sähköinsinööritoimisto Mauri Ketola Ky ja LVI-suunnitelmat LVI-Sasto Ky. Pääurakoitsijana toimi Oulun Rakennus Oy. Sähkötöistä vastasi Siikajokilaakson Sähkö Ky, LV-töistä Pohjolan Onninen Oy ja ilmastoinnista Oulun ilmastointi Matti Raappana. Erikoiskalusteet toimitti Oulun Uusikaluste.

Oulunsalon kunnan sydämeäksi vuonna 1982 valmistunut Oulunsalon kunnantalo oli nähtävyys heti valmistuttuaan. Ennakkoluuloton rakennus herätti arvokeskustelua. Oulun läänin taidetoimikunta myönsi 1983 läänin taidepalkinnon Oulunsalon kunnantalon suunnittelijoille.

Oulunsalon kunta liittyi osaksi uutta Oulua kuntaliitoksen myötä 1.1.2013, jolloin alkuperäinen käyttötarkoitus kunnantalona loppui.

suojelutilanne:

Suojeltu Lain rakennusperinnön suojelemisesta nojalla.

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T,I

lähteet:

Krogius, Pia. Oulunsalon kunnantalo rakennushistoriaselvitys 21.3.2013. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Arkkitehtitoimisto NVV. Oulunsalon kunnantalo. Tiili-lehti 1983/1 s. 30-35

Oulu - Arkkitehtuurin opaskartta 2005. Oulun kaupunki, 2005.

Oulunsalon kunnantalo, Oulunsalo. Arkkitehti 1983/7, s. 66.

Vartola, Anni. Kari Niskasaari, Reijo Niskasaari, Kaarlo Viljanen, Ilpo Väisänen, Jorma Öhman: Oulunsalon kunnantalo 1982. Arkkitehti 2011/6, s. 78-79.

kohteen nimi: **Oulunsalon terveysasema**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-25-70

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: sairaanhoito ja sosiaalihuolto

ajoitus: 1975-

ajoitusselite: 1979

arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Oulunsalon vuonna 1979 valmistunut yksikerroksinen terveysasema on arkkitehti Heikki Taskisen suunnittelema. Punatiilin verhottu mattomainen laaja rakennus on saanut vaikutteita Alvar Aallon modernismista. Se edustaa varhaista Oulun koulun regionalismia. Rakennus on osa Oulunsalon laadukasta 1980-luvulla rakentunutta keskustaa. Punatiili sitoo terveysaseman ympäröivään rakennuskantaan, joka tosin on myöhemmin valmistunutta.

historia:

Heikki Taskisen suunnittelema ja vuonna 1979 valmistunut Oulunsalon kuntakeskuksessa sijaitsevan terveysaseman rakennus toteutettiin kahdessa vaiheessa. Viereisellä tontilla oli arkkitehti Tapio Prokkolan vuonna 1974 suunnittelema vanha terveysasemarakennus. Taskisen suunnitteleman terveysaseman ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin neuvola ja hammashoitola ja toisessa vaiheessa sosiaali- ja lääkäriasema. Luonnosvaihtoehdoissa aseman tilat oli ryhmitelty atriumtyyppisen oleskelupihan ympärille, mutta toteutuneessa vaihtoehdossa rakennus on mattomainen laaja massa ilman sisäpihaa.

Terveyskeskusta laajennettiin vuonna 1994 arkkitehtitoimisto Ilpo Väisäsen suunnitelmien mukaan.

suojelutilanne:

-

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Heikki Kaikkonen 2012. Heikki Taskisen arkkitehtuuri. Oku Publishing Oy

Oulunsalon arkkitehtuuria 1995. Oulunsalon kunta

kohteen nimi: **Oulunsalon vanha kunnantalo**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-192-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: hallinto

ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: 1947

arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Oulunsalon vanha kunnantalo edustaa jälleenrakennuskauden kunnallista virastorakennusta. Pallokentän vieressä oleva erillinen kaksikerroksinen puurakennus on rakennettu yhteisesti Oulunsalon puhelinosuuskunnan toimitaloksi ja kunnantaloksi vuonna 1947. Kunnanvirasto toimi talossa vuosina 1947-82. Rakennuksen kuistin vieressä on laajennusosa.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.33

arviointi:

MRKY2015: R,H

lähteet:

Hiltunen, Mauno: Oulunsalon historia. Oulunsalon kunta ja seurakunta. Kemi 1987.

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Saloilan päiväkoti**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-17-182
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1975-
ajoitusselite: 1987
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Saloilan vuonna 1987 valmistunut päiväkoti on osa Oulunsalon 1980-luvulla rakentunutta kuntakeskusta, joka on nykyään näyttävä esimerkki Oulun koulun arkkitehtuurista. Päiväkodin arkkitehtuurin tavoitteena oli sovittaa pienen julkisen rakennuksen ilme perinteiseen puurakentamiseen ja lasten mittakaavaan. Rakennuksen toiminnot kiertyvät yhteisen, suojaisen sisäpihan ympärille. Virikkeelliset sisätilat soljuvat nauhamaisesti osastolta toiselle luoden yhteisöllisyyttä, mutta tarjoten myös rauhallisia kotialueita pienryhmille. Laadukasta 1980-luvun päiväkotisuunnittelua edustavan rakennuksen suunnittelusta vastasi alkuvaiheessa Arkkitehtitoimisto NVV ja loppuvaiheessa Arkkitehtitoimisto Ilpo Väisänen Oy.

suojelutilanne:

-

arviointi:

MRKY2015: R,T,S

lähteet:

Oulu - Arkkitehtuurin opaskartta 2005. Oulun kaupunki, 2005.

Oulunsalon arkkitehtuuria 1995. Oulunsalon kunta.

Oulunsalon arkkitehtuuria 2 2012. Oulunsalon kunta.

Oulun kulttuuriympäristöohjelma. Oulun kaupungin rakennussuojelutyöryhmä, 2013.

alueen nimi: **Varjakan huvila-alue**
 pääas. kunta: Oulu
 pääas. kylä/k.osa: Oulunsalo
 tyyppi: vapaa-ajan ympäristö
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Aarnela
 Hessenrinne
 Hiekkaranta
 Korkein
 Kotiranta
 Käpylä eli Saunaranta
 Metsäpirtti
 Myrskyraanta
 Päiväranta
 Rantala ja Kesälä
 Rikula

kuvaus:

Varjakan itärannalle, Varjakan kartanosta kaakkoon, on rakentunut huomattava huvilayhdyskunta. Merenrannalla mäntyvaltaisessa kangasmetsässä sijaitsevat huvilat edustavat huvilakulttuurin kehittymistä 1900-luvun alusta 1950-luvulle. Rakennusten ominaispiirteet ovat pääosin erittäin hyvin säilyneet. Osa rakennuksista on ollut alun perin viereisen Varjakan sahan työläisten asuintoina ja siirretty huviloiksi sahan toiminnan loppumisen jälkeen. Alueen rakennuskanta muodostaa väljästi rannan tuntumaan sijoittuvan yhtenäisen kokonaisuuden.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006)

sr = merkittävä aluekokonaisuus

sr00 = seudullisesti merkittäviä kohteita: Rikula, Rantala ja Kesälä, Aarnela, Korkein, Päiväranta

sr00 = paikallisesti merkittäviä kohteita: Hiekkaranta

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Aarnela**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-9
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1900-luvun alku
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Aarnela on 1900-luvun alussa rakennettu näyttävä mansardikattoinen huvila. Se sijaitsee meren rannalla, kangasmetsäisessä rinteessä. Jyrkän rinteiden alapuolella on rantasauna 1900-luvun alusta. Hieman etäämmällä rannalla sijaitsee alun perin Oulun herrojen metsästysmajaksi rakennettu matala ja pitkä rakennus, joka on luultavasti alueen vanhin rakennus. Huvilan vieressä sijaitsee myös 1920-luvun klassismin tyylinen uusi ulkorakennus. Aarnelan rakennuksien yksityiskohdissa on huomattavissa vaikutteita viereisen Varjakan sahan 1920-luvun rakennuksista. Yksityiskohdissa on 1920-luvun klassismin piirteitä. Rantasaunan ja metsästysmajan ominaispiirteet ovat säilyneet hyvin.

historia:

Aarnelan kesäpaikka on erotettu Muikun tilasta omaksi tontikseen luultavasti vuonna 1928, mitä ennen maa oli Muikulta vuokralla. 1900-luvun alussa rakennettua huvilaa on korotettu ja laajennettu myöhemmin.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.45, osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Hessenrinne**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-47
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1945-1974
ajoitusselite: 1965
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Hessenrinne on vuonna 1965 valmistunut asuinrakennus, jonka on suunnitellut arkkitehti Seppo Autio. Terassoitu tasakattoinen rakennus sijaitsee meren rannalla mäntyvaltaisessa rinteessä. Kaksikerroksisen rakennuksen laajat ikkunapinnat aukeavat merelle. Julkisivut ovat pääosin valkeaksi käsiteltyä vaakapaneelia. Tyylikkäästi detaljoidut ovet ja ikkunat ovat alkuperäiset. Pihapiirissä sijaitsee myös viereiseen huvila-asutukseen liittyvä pieni huvimaja sekä rantasauna.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006)
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,M,S

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Hiekkaranta**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-35
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1910-luku
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Hiekkarannan huvilarakennus on 1910-luvulta. Huvilan alkuperäinen kuisti on korkea, harjakattoinen ja maalaistalon kuistin tyylinen. Satulakattoisen rakennuksen takapuolelle on 1940-50-luvulla rakennettu pulpettikattoinen lasikuisti. Rannassa Varjakan puolella sijaitsee matala, pitkä rakennus, jossa oli ennen sauna. Rakennuksessa on kaksi avokuistia Hiekkarannan suuntaan. Kesäasuinrakennusta vastapäätä on varasto. Pihassa sijaitsee myös kaksi kaivoa, rannassa huvimaja sekä vuonna 1998 rakennettu sauna. Hiekkarannan huvilalassa ja rannan pitkässä rakennuksessa tunnusomaista ovat ikkunaluukut ja ikkunoiden näyttävät koristeludoitukset. Rakennukset muodostavat eheän kokonaisuuden.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.43 Olaranta/Hiekkaranta huvilarakennus, osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Korkein**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-37
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1903, valmistunut
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Korkein on nikkarityylinen huvilarakennus, joka valmistui vuonna 1903. Se on Varjakan alueen huviloista ensimmäinen. Nykyisin kaksikerroksinen huvila on rakennettu kahdessa erässä ja sitä on korotettu. Vanhempaa eli merenpuoleista osaa laajennettiin vuosina 1915-16 siten, että rakennuksen pohjasta tuli T-muotoinen. Osa koristeellisen huvilan ikkunoista on vaihdettu ja rakennukseen on lisätty lasiveranta. Korkeimman rannassa on Oulun torinrannasta tuotu vanha pumppuhuone. Pihassa sijaitsee myös varasto. Alueen vanhimman huvilan ominaispiirteet ovat säilyneet, vaikka rakennukseen on tehty muutoksia vuosien varrella.

historia:

Korkein erotettiin Muikusta omaksi kesäpaikakseen vuonna 1928, mitä ennen tontti oli ollut vuokralla. Nykyinen asuinrakennus rakennettiin huvilaksi vuonna 1903, ja on alueen ensimmäinen huvilaksi tehty rakennus. Talo oli huvilakäytössä vuoteen 1976 asti, jolloin se tehtiin talviasuttavaksi. Vuonna 1971 rakennettiin huvilan viereen rinteeseen uusi asuinrakennus.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.44
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Kotiranta**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-16
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1945-1974
ajoitusselite: 1949, vanhin rakennus
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Kotiranta on edustava, useasta rakennuksesta koostuva, 1950-luvun pienimittakaavainen kesäasuntokokonaisuus. Kotirannan vanhempi kesäasunto on vuodelta 1949. Toinen hieman suurempi kesäasuinrakennus valmistui vuosina 1950-51. Kesäasuntojen lähes koko julkisivujen levyiset kuistit olivat alun perin avoimet, mutta ne on lasitettu jo ennen vuotta 1961. Kokonaisuuteen kuuluvat myös 1950-luvulta olevat autotalli, savusauna ja venevaja.

historia:

Kotirannan rakennukset rakensi paikallinen taitava puuseppä, Karinkanta.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006):
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Käpylä eli Saunaranta**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-43-31

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: vapaa-aika ja matkailu

ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1800-1900-lukujen vaihe

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Käpylän eli Saunarannan huvila on rakennettu 1800-1900-luvun vaihteessa alun perin tukkikämpäksi. Huvilakäyttöön rakennus siirtyi vuonna 1907. L-mallisessa ja kapearunkoisessa rakennuksessa on sekä klassisia että nikkarityylisiä piirteitä. Näyttävät verannat ja kuistit hallitsevat rakennuksen julkisivuja. Rakennus on oululaisen kirjailijan ja kulttuurivaikuttajan Atte Kalajoen sukuhuvila. Pihapiiriin kuuluu myös vuodelta 1782 oleva aitta, joka on siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1964.

historia:

Käpylän huvila rakennettiin 1800-1900-luvun vaihteessa vanhoista hirsistä ja oli alun perin tukkikämpä. Rakennuksessa pidettiin lihakauppaa, kunnes vuonna 1907 paikan osti Oulun lääninvankilan tirehtööri majuri Jurvelius. Jurvelius rakennutti luultavasti vuonna 1909 itäkamarin, eteisen ja keittiön. Vuonna 1915 huvila myytiin Atte Kalajoen isälle. Vuonna 1916 huvilalle rakennettiin rantasauna (sittemmin purettu) ja veranta. Sauna tehtiin Varjakan lankuista. Vuonna 1924 huvilaa korotettiin, ja ullakko muutettiin täyskorkeaksi tilaksi. Samalla rakennettiin meren puoleinen kuisti ja parveke. Vuodelta 1782 oleva aitta on siirretty pihaan vuonna 1964 Kalajoelta.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.38
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Metsäpirtti**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-17
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1945-1974
ajoitusselite: 1950-luku
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Metsäpirtin kesäasunto ja saunarakennus edustavat alueelle tyypillistä pienimittakaavaista 1950-luvun kesäasumista. Kesäasunto ja sauna on rakennettu 1950-luvulla. Molemmissa rakennuksissa on lähes koko julkisivun levyiset lasiverannat, jotka ovat myös alueelle tyypilliset. Mäntykankaalla sijaitsevien rakennusten ominaispiirteet ovat säilyneet ja niissä on jäljellä runsaasti alkuperäisiä yksityiskohtia.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sre
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Myrskyraanta**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-13
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1945-1974
ajoitusselite: 1943, kesäasunto
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Myrskyraannan kesäasunto ja saunarakennus edustavat alueelle tyypillistä pienimittakaavaista 1940-luvun kesäasumista. Molemmissa rakennuksissa on lähes koko julkisivun levyiset lasiverannat, jotka ovat myös alueelle tyypilliset. Mäntykankaalla sijaitsevien rakennusten ominaispiirteet ovat säilyneet ja niissä on jäljellä runsaasti alkuperäisiä yksityiskohtia. Myrskyraannan ensimmäinen rakennus on todennäköisesti vuodelta 1943. Pihapiiriin kuuluu myös leikkimökki sekä pieniä ulkorakennuksia.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006):
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Päiväranta**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-15
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: 1920-30-luku
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Päivärannan kesäasuinrakennus on saksalaisten vanha parakki, joka on siirretty Oulun Alppilasta upseerikerhon vierestä. Rakennus on todennäköisesti 1920-30-luvulta. Kesäasunnossa on koko rakennuksen levyinen lasiveranta.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.42
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: Ht,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Rantala ja Kesälä**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-(6 ja 7)
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: 1939
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rantala ja Kesälä ovat alun perin asuinrakennuksia Varjakan sahan alueelta Kukonkujalta. Rakennukset siirrettiin sahan toiminnan loputtua 1920-30-luvulla nykyisille paikoilleen kesäasunnoiksi. Rimalaudoitetuissa päärakennuksissa on meren puolella suuret lasitetut verannat. Molempiin huviloihin kuuluvat myös varastorakennukset, jotka nekin lienevät sahan aikaisia. Rantalan pihapiiriin kuuluu myös vanha sauna sekä otsallinen leikkimökki. Myös Kesälän pihalla on leikkimökki. Rakennusten ominaispiirteet ovat säilyneet hyvin. Niissä on runsaasti alkuperäisiä yksityiskohtia.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden yleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.40 Rantala, sr7.41 Kesälä, osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Nemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

kohteen nimi: **Rikula**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-43-5
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: vapaa-aika ja matkailu
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1914-1915, valmistunut
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rikula on vuosina 1914-15 valmistunut asuinrakennus, joka on rakennettu lankuista sammallaastilla muuramalla. Luonnonkiviperusteista taloa on laajennettu vuonna 1920 katetulla varannalla. Pihan reunalla sijaitsee 1900-luvun alussa rakennettu leikkimökki ja rannassa on 1910-luvulta oleva saunarakennus. Kokonaisuuden ominaispiirteet ovat säilyneet, ja rakennuksissa on yhä alkuperäisiä yksityiskohtia. Erityisen hyvin on säilynyt leikkimökki.

suojelutilanne:

Oulunsalo, Keskeisten alueiden osayleiskaava 2030 (12.6.2006): sr7.39
osa merkittävää aluekokonaisuutta sr

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

alueen nimi: **Varjakan sahahydyskunta (RKY 2009)**

pääas. kunta: Oulu

pääas. kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: teollisuusympäristö

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Varjakan kartano

Varjakan paloasema

Varjakan sahan konttori ja ulkokuone

Varjakan sahan Petäjäkankaalta siirretty talo

Varjakan sahan virkamiesten asuintalo

Varjakansaaren paritalot

Varjakansaaren talli ja sauna

kuvaus:

RKY2009

Varjakan alue on rakennuskannaltaan ja miljööltään parhaiten säilyneitä höyrykauden suursahan ympärille suunniteltuja sahahydyskuntia.

Varjakansaari on yksi Pohjois-Pohjanmaan rannikolle 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa syntyneistä sahahydyskunnista. Varjakan vanhoista tuotantorakennuksista on jäljellä enää rauniot, mutta sahatyöläisten asuntoja on säilynyt parisenkymmentä. Asuintalot on suunnitellut 1920-luvulla arkkitehti H. Andersin. Osa alueen työväenasunnoista on siirretty Pateniemeen.

Vanhan Varjakan alueella, mantereella, on säilynyt ns. Varjakan kartanon pihapiiri, johon kuuluu kolme puista asuinrakennusta 1900-luvun alusta.

MRKY2015

Varjakan sahahydyskunta on rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä kokonaisuus, johon kuuluu Varjakan kartano mantereen puolella ja Varjakansaaren vanha sahahydyskunta. Alueen kaikki 1900-luvun alkupuolelta olevat rakennukset ovat valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä.

historia:

RKY2009

Varjakan saarella toimi 1800-luvun keskivaiheilla Franzénin laivatelakka ja sen jälkeen korjaustelakka. Saarella toimi 1900-1928 myös höyrysaha, joka oli aikoinaan Pohjoismaiden suurin. Sen palveluksessa oli enimmillään noin 700 työntekijää. Sahan rakennutti Varjakka Trävaruaktiebolaget 1900. Saha paloi 1919. Saha rakennettiin uudelleen, mutta sen toiminta loppui pääakselin katkeamiseen 1928. Saarella oli myös sahan pääkonttori ja paloasema. Saha rakennutti työvälleen asunnot, leipomon, kaksi kauppaa ja elokuvateatterin. Saaren halki kulki kapearaiteinen rautatie sahalta telakan satamaan. Mantereelle kuljettiin kapulalossilla.

Osa Varjakan rakennuksista siirrettiin Pateniemen sahan työntekijöiden asunnoiksi. Varjakansaari rakennuksineen toimi Oulu-yhtiöiden työntekijöiden kesäpaikkana vuoteen 1987, jolloin Oulunsalon kunta osti alueen. Rakennuksia korjattiin 1990-luvulla.

MRKY2015

Alueen vanhoja rakennuksia on korjattu 1990-2010-luvuilla.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

R/s, Varjakan kartanon alue

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

rr-00, tuhoutuneiden rakennusten paikat

arviointi:

MRKY2015: Ht,R,H,M,S,I

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

Viisikanta - hyvää rakennussuojelua. Oulun läänin rakennussuojelupalkinnot 1990-2005. Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriympäristötoimikunta. Rakennustieto Oy, Helsinki, 2008.

kohteen nimi: **Varjakan kartano**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-80-3
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: teollisuus
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1900
arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan kartano on kolmen asuinrakennuksen muodostama väljä, neliömäinen pihapiiri, joka liittyy kiinteästi alueen historiaan. Niin kutsuttu Kapteenin talo sijaitsee näyttävällä paikalla meren rannan tuntumassa. Kaksi vanhinta taloa (Kapteenin talo ja Lotina) on rakennuttanut merikapteeni Georg Franzén vuonna 1900. Ne edustavat perinteistä rakentamistapaa ja niissä on klassisia tyylipiirteitä. Nuorin rakennus on 1920-luvulta. Se edustaa 1920-luvun klassismia. Kapteenin talo on kaksikerroksinen, harjakattoinen ja siinä on kaksi korkeaa umpikuistia. Pihapiiriin kuuluu myös ulkorakennus. Rakennukset on entistetty alkuperäisiä arvoja kunnioittaen. Niiden ominaispiirteet ovat säilyneet ja niissä on säilynyt runsaasti alkuperäisiä yksityiskohtia, kuten ovet, ikkunat ja tulisijat. Varjakan kartano on osa valtakunnallisesti merkittävää Varjakan sahayhdyskuntaa.

historia:

Varjakan tilan historia alkoi 1600-luvulla, kun alue paljastui veden alta ja se asutettiin. Tila esiintyy Varjakka-nimisenä jo vuoden 1762 isojakokartassa, mutta sen perustamisvuodeksi mainitaan 1775. Näihin aikoihin Varjakassa oli kookas päärakennus, joka sijaitsi nykyisen pihapiirin kaakkoissivustalla pääty merelle päin. 1800-luvun alussa tilan isäntänä toimi Jaakko Eerikinpoika Warjakka.

Vanha Varjakka siirtyi Franzénin suvun omistukseen 1800-luvun puolivälin jälkeen. Frans Johan Franzén vuokrasi Varjakan tilan vuonna 1871 Oulun läänin pahatapaisten poikien kasvatustalosta varten. Varjakassa oli kaksikerroksinen päärakennus, jossa oli kymmenen huonetta, sekä lisäksi nelihuoneinen sivurakennus, kaksi makasiinia ja pieni navetta. Kasvatustalo toimi Varjakassa vuoteen 1880 saakka. Tuolloin tulipalo tuhosi tilan rakennukset.

Oululainen kauppias Franz Johan Johaninpoika Franzén osti vuonna 1842 mantereella Ervastinkylässä sijainneen Kosusen tilan, johon kuului myös Varjakan saari. Vuonna 1852 hän perusti Varjakan saaren etelärannalle laivaveistämön ja hursti- eli säkkikangastehtaan. Ensimmäinen laiva, skuunari Alku, valmistui 1856, seuraavana vuonna valmistuivat parkit Franzén ja Suomi ja vuonna 1862 Salo, joka oli siihen asti suurin Suomessa valmistetuista laivoista. Hän rakennutti Varjakan saarelle Varjakan kartanon, jossa hän asui perheineen vakituisesti vuodesta 1875 lähtien. Vähitellen purjelaivojen valmistus loppui höyrylaivojen vallatessa rahtilaivaliikenteen. Varjakan laivavarvia käytettiin vuoden 1862 jälkeen vain laivojen korjauspaikkana, kunnes se purettiin 1919.

Merikapteeni Georg Gustaf Franzén myi Kosusen tilan ja Varjakan saaren Warjakka Trävaruaktiebulaget -puutavarayhtiölle 1800-luvun lopulla, ja rakennutti mantereelle tulipalossa tuhoutuneen Vanhan Varjakan paikalle uuden kartanon, joka valmistui vuonna 1900. Pihapiiriin kuului rannan suuntainen päärakennus, joka nykyään tunnetaan nimellä kapteenin talo, talli- ja ulkokuonerakennus sekä navetta.

1900-luvun alussa Vanhan Varjakan tila siirtyi Warjakka Trävaru-yhtiön omistukseen. Kartanon rakennukset muutettiin asuntoyhdyskunnaksi sahan työntekijöiden ja virkailijoiden käyttöön. Päärakennuksen alakerta jaettiin neljäksi asunnoksi ja yläkertaan rakennettiin kaksi yhden huoneen asuntoa. Navettarakennus purettiin ja sen tilalle rakennettiin nykyinen rakennus, jossa on kaksi asuntoa. Talli- ja ulkokuonerakennus muutettiin kolmeksi työläisten asunnoksi.

Sahayhdyskunta sekä saarella että mantereella eli kukoistuskauttaan ja kasvoi voimakkaasti vuosina 1919-1928. Saha laajeni 12-raamiseksi ja saaren asuinyhdyskunta muuttui aikakautensa teolliseksi malliyhdyskunnaksi monine palveluineen. Rakennukset toteutettiin entisen lääninarkkitehti Harald Andersinin suunnitelmien mukaan. Rakentaminen ulottui myös mantereelle, ja Varjakan nokalle johtavien teiden varsille rakennettiin tiivis asuintalojen rivistö Andersinin suunnitelmien mukaan.

Varjakan sahan toiminta loppui vuonna 1929. Asuinrakennukset tyhjenivät vakinaisista asukkaista ja ne annettiin kesäasunnoiksi yhtiön työntekijöille sekä erilaisten seurojen ja yhdistysten leiripaikoiksi. Osa saaren rakennuksista ja kaikki mantereella pääteiden varsilla olleet rakennukset siirrettiin tai purettiin rakennusosiksi ja käytettiin uudelleen Pateniemen, Raksilan ja Nuottasaaren alueilla. Tyhjilleen jääneeseen Vanhaan Varjakkaan sijoitettiin sota-aikana satakunta venäläistä sotavankia. Jatkosodan aikana Varjakassa asui jonkin aikaa myös inkeriläisiä pakolaisia.

Varjakan alue siirtyi Oy Veitsiluoto Ab:lta Oulunsalon kunnan omistukseen vuonna 1987. Kartanon alueella sijaitsevat kolme rakennusta, jotka tunnetaan nykyisin nimellä Kapteenin talo, Lotina ja Hulina, kunnostettiin 1990-luvulla kahvila-, näyttely- ja kokoontumistiloiksi sekä majoitustiloiksi ja vuokra-asunnoiksi.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava
(27.7.2012)
R/s, Varjakan kartanon alue

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museo virasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

Viisikanta - hyvää rakennussuojelua. Oulun läänin rakennussuojelupalkinnot 1990-2005. Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriympäristötoimikunta. Rakennustieto Oy, Helsinki, 2008.

kohteen nimi: **Varjakan paloasema**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-80-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: teollisuus

ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1920-luku

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan sahanaikaisen paloaseman on suunnitellut entinen Oulun lääninarkkitehti Harald Andersin. Rakennus on toteutettu pystyhirsimenetelmällä ja se edustaa 1920-luvun klassismia. Rakennuksen huomattavimmat yksityiskohdat ovat korkea letkutorni sekä pääjulkisivun leveät pariovet. Rakennus on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan, muun muassa ikkunat, ovet ja nurkkalautoitukset ovat alkuperäiset. Punamullattu paloasema on osa Varjakansaaren valtakunnallisesti merkittävää sahayhdyskuntaa.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

kohteen nimi: **Varjakan sahan konttori ja ulkahuone**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-80-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: teollisuus

ajotus: 1918-1944

ajoitusselite: 1920-luku

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan sahan konttorin ja ulkahuoneen on suunnitellut entinen Oulun lääninarkkitehti Harald Andersin. Rakennukset on toteutettu pystyhirsimenetelmällä, ja ne edustavat 1920-luvun klassismia. Kaksikerroksinen punamullattu konttorirakennus on kunnostettu 1990-luvulla arkkitehti Helena Hirviniemen suunnitelmien mukaan. Rakennuksen tärkeimmät ominaispiirteet ovat säilyneet ja siinä on jäljellä huomattava määrä alkuperäisiä yksityiskohtia: muun muassa ikkunat, ovet, uunit, portaikko kaiteineen ja nurkkalaudoitukset ovat alkuperäiset. Rakennukset ovat osa Varjakansaaren valtakunnallisesti merkittävää sahayhdyskuntaa.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

kohteen nimi: **Varjakan sahan Petäjäkankaalta siirretty talo**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-80-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: asuinrakentaminen

ajotus: 1864-1917

ajoitusselite: 1899, siirretty

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan vanhin säilynyt rakennus on siirretty Pudasjärven Petäjäkankaalta vuonna 1899. Rakennus edustaa perinteistä talonpoikaista rakentamistapaa. Kaksikuistinen punamullattu asuinrakennus on osa Varjakansaaren valtakunnallisesti merkittävää sahayhdyskuntaa. Se on tiiviissä yhteydessä sahan konttorin pihapiiriin. Asuinrakennus on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

kohteen nimi: **Varjakan sahan virkamiesten asuintalo**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-80-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: asuinrakentaminen

ajotus: 1918-1944

ajoitusselite: 1920-luku

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan saarella sijaitsevan sahapäällikön ja virkailijoiden suuren asuinrakennuksen on suunnitellut entinen Oulun lääninarkkitehti Harald Andersin. Rakennus on toteutettu pystyhirsimenetelmällä, ja se edustaa 1920-luvun klassismia. Rakennuksen tärkeimmät ominaispiirteet ovat säilyneet, vaikka kuisti on uusittu 1960-luvulla. Asuinrakennuksessa on jäljellä huomattava määrä alkuperäisiä yksityiskohtia, muun muassa ikkunat, ovet, uunit ja nurkkalaudoitukset ovat alkuperäiset. Rakennukset ovat osa Varjakansaaren valtakunnallisesti merkittävää sahayhdyskuntaa.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

kohteen nimi: **Varjakansaaren paritalot**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-80-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: asuinrakentaminen

ajotus: 1918-1944

ajoitusselite: 1920-luku

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan saarella sijaitsevat paritalot on suunnitellut entinen Oulun lääninarkkitehti Harald Andersin. Rakennus on toteutettu pystyhirsimenetelmällä, ja ne edustavat 1920-luvun klassismia. Alun perin paritaloja oli alueella kuusi kappaletta, niistä on yhä jäljellä viisi. Paritalot sijaitsevat tiivissä rivissä muodostaen maisemallisen kokonaisuuden. Rakennusten tärkeimmät ominaispiirteet ovat säilyneet, vaikka kuistit on uusittu 1960-luvulla. Asuinrakennuksessa on jäljellä huomattava määrä alkuperäisiä yksityiskohtia, muun muassa ikkunat, ovet, uunit ja nurkkalaudoitukset ovat alkuperäiset. Yksi asuinrakennuksista on kunnostettu 1990-luvulla rakennuksen arvot huomioiden. Rakennukset ovat osa Varjakansaaren valtakunnallisesti merkittävää sahayhdyskuntaa.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kantonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

kohteen nimi: **Varjakansaaren talli ja sauna**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-80-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: teollisuus

ajoitus: 1918-1944

ajoitusselite: 1920-luku

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Varjakan saarella sijaitsevat sahanaikaiset tallin ja saunan on suunnitellut entinen Oulun lääninarkkitehti Harald Andersin. Rakennukset on toteutettu osin pystyhirsimenetelmällä, ja ne edustavat 1920-luvun klassismia. Rakennukset sijaitsevat hieman erillään muusta Varjakansaaren säilyneestä rakennuskannasta. Tallin ja saunan tärkeimmät ominaispiirteet ovat säilyneet. Niissä on jäljellä huomattava määrä alkuperäisiä yksityiskohtia. Rakennukset ovat osa Varjakansaaren valtakunnallisesti merkittävää sahayhdyskuntaa.

suojelutilanne:

Varjakan osayleiskaava

(27.7.2012)

SR, Varjakan saaren säilyneiden rakennusten alueet

arviointi:

MRKY2015: R,H,M,S,T

lähteet:

Oulu, Oulunsalon Varjakansaaren sahayhdyskunta, rakennushistoriaselvitys 2013 -toteutetut selvitykset ja rakennusten korjaukset, olevien rakennusten dokumentointi ja säilyneisyys. Sipark Oy. Liikelaitos Oulun tilakeskus, 2013.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993.

Timo Kanttonen, Satakunta sahaa Suomessa. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 18/1994.

Helena Hirviniemi, Oulunsalon Varjakka – rakennushistoria, käyttö ja kunnostus. Diplomityö, Oulun yliopisto 1995.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RK2009; Varjakan sahayhdyskunta. Museovirasto, 2009. [http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4352] viitattu: 1.2.2016

kohteen nimi: **Keskipiirin entinen kansakoulu ja Salonpään koulu**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-43-3

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: opetus ja koulutus

ajotus: 1918-1944

ajoitusselite: 1918, 1990, 2007

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kohteen sisältämät rakennukset: koulu; puukoulu;

kuvaus:

Salonpään koulu on edustava esimerkki eri aikoina rakentuneesta koulukokonaisuudesta, jonka osat ovat laadukasta aikansa koulurakentamista. Koulun vanhin osa valmistui juuri Suomen itsenäistyttyä vuonna 1918. Koulu on todennäköisesti toteutettu samoilla piirrustuksilla kuin Vesalan vanha koulu Ylikiimingissä. Arkkitehtitoimisto Heikki Taskisen suunnittelema postmodernistinen koululaajennus Salonpään kouluun valmistui vuonna 1990.

Vanhimman rakennuksen kolmiorimakatto on muodoltaan harjakattoinen, tien puoleisessa päädyssä on säterikatto. Yksikerroksisen rakennuksen julkisivut ovat rikkaasti paneloidut, listoitukset ovat valkeat. Osa räystääs- ja ikkunalistoista ovat hyvinkin koristeellisia. Ikkunat ovat ruudutettu, päätykolmioissa olevissa ovaalinmuotoisissa ikkunoissa on jugend -henkistä detajiiikkaa. Sockeli on hakattu luonnonkivestä.

Vuonna 1990 rakennetun laajennuksen vaihtelevat kattomuodot, katokset ja päätyjen käsittely on monimuotoista. Julkisivujen muuratut osat on rapattu vaaleiksi. Julkisivujen paneloinnit ovat siniharmaat. Tehosteväriä käytetty lohenpunaista sävyä, peltikatto on vaalean harmaa. Aukotuksen, massoitellun ja päätyjen aihemaailma viittaa Oulun koulu -aatesuuntaukseen.

historia:

Muikun maihin kuuluneelle Heikkilän kedolle rakennettu koulu valmistui vuonna 1917 J.B.Ervastin urakoimana. Kun Oulu-yhtiö ei rakennuttanut Varjakkaan omaa koulua ja kouluvelvollisuus astui voimaan, ahtaaksi käynyt koulua laajennettiin jo vuonna 1923. Laajennuspiirustukset laati J.B.Ervasti. Oulunsalon väestöräjähdyksen kynnyksellä koululle valmistui lisärakennus vuonna 1971. Laajennuksella on pyritty eheyttämään kyläkoulun eriaikaisista rakennuksista muodostuvaa kokonaisuutta ottamalla vuonna 1970 valmistunut rakennus osaksi laajennusta. Vanhin koulurakennus on saanut jäädä erilliseksi rakennukseksi. Koulun piha jää näiden rakennusten väliin.

arviointi:

MRKY2015: R

lähteet:

Hiltunen, Mauno: Oulunsalon historia. Oulunsalon kunta ja seurakunta. Kemi 1987.

Kaikkonen Heikki: Heikki Taskisen arkkitehtuuri- arkkitehdin elämäntyö. Väitöskirja. Helsinki 2012.

Krogus, P.; Hirviniemi, H.: Oulun koulut - inventointi. Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Oulu, 2015.

Räisänen, Leena: Oulunsalon koulun historia (1881-1981). Oulu 1981.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

<http://www.ouka.fi/oulu/niemenrannan-koulu/koulun-esittely>

kohteen nimi: **Lassila**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-22-145
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
ajoituselike: 1724, asuinrakennuksen vanhin osa ja puohi
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Lassilan kolmelta sivulta suljettua pihapiiriä rajaavat hirsiset asuinrakennus, rintasolallinen luhti ja tallirakennus. Pihapiirin läheisyydessä ovat myös sauna (1937), riihi ja 1960-luvulla siirretty puohi (1880-luku). Asuinrakennuksen vanhin osa ja luhti ovat vuodelta 1724. Kamariosa on rakennettu 1800-luvun puolivälissä. Asuinrakennuksen pihan puolella on koristeellinen kuusikulmainen kuisti. Lassilan pihapiirin rakennusten ominaispiirteet ovat säilyneet. Talo on säilynyt hyvin vanhassa asussaan sekä sisä- että ulkopuolelta peltikattoa lukuun ottamatta. Lassilan tila muodostaa pienen maisemallisen kokonaisuuden uuden asutuksen keskellä yhdessä viereisen Raumalan tilan kanssa.

historia:

Lassilan tila tunnetaan Oulunsalon historiassa jo 1600-luvulta. Vuonna 1724 rakennettiin asuinrakennuksen vanhimmat osat ja luhti. Asuinrakennusta jatkettiin kamareilla 1880-luvulla. 1930-40-lukujen vaihteessa taloa korotettiin ja tehtiin ullakolle haukkaikkunat ja vaihdettiin muut ikkunat.

arviointi:

MRKY2015: R,M,S

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Muikku**
 kunta: Oulu
 kiinteistötunnus: 564-430-43-11
 kylä/k.osa: Oulunsalo
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917
 ajoitusselite: 1800-luvun loppu, asuinrakennus
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Tila on ollut 1700-luvulla sotilaspuustellina (vänrikki Ludvig Frederik von Essen). Nykyiseen rakennuskantaan kuuluvat oletettavasti 1800-luvun lopulla rakennettu, ulkoa pystylaudoituksella vuorattu asuinrakennus, vanha 1800-luvun alusta oleva asuinrakennus, vuonna 1906 rakennettu kavinavetta, talli, rekiliiteri (katolla vellikello) sekä kaksi aittaa. Rakennusryhmän kohdalla on runsas puusto; vanhaa maantietä reunustaa talon kohdalla korkea kuusikko.

historia:

1980-luvulla tehdyn remontin yhteydessä Muikun asuinrakennuksen kuisti uusittiin ja sen päälle rakennettiin parveke.

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Oulunsalon lukio (Oulunsalotalo)**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-4-231

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: opetus ja koulutus

ajoitus: 1975-

ajoitusselite: 1993

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kohteen sisältämät rakennukset: koulu;

kuvaus:

Postmodernistinen rakennus edustaa 1980- ja 1990-lukujen vaihteen laadukasta Oulunsalon kunnan julkista rakentamista.

Oulunsalo-talo valmistui vuonna 1993 Oulunsalon koulutus-, kulttuuri- ja kongressikeskukseksi. Monimuotoisen rakennuksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Ilpo Väisänen Oy.

historia:

Oulunsalon kuntaan rakennettu koulutus-, kulttuuri- ja kongressikeskus on valmistunut 1993. Rakennuksessa toimii lukion lisäksi taideinstituutti ja nuorisotalo.

arviointi:

MRKY2015: R,T

lähteet:

Krogius, P.; Hirviniemi, H.: Oulun koulut - inventointi. Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Oulu, 2015.

Oulunsalon arkkitehtuuria. Oulunsalon kunta, 1995.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

<http://www.ouka.fi/oulu/oulunsalon-lukio>

kohteen nimi: **Oulunsalon pappila**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-35-41

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: uskonnon harjoittaminen

ajotus: 1809-1863

ajoitusselite: 1856, rakennettu

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vuodelta 1856 periytyvä pappila näkyvällä paikalla kylätien varrella. Rakennusta on myöhemmin jatkettu symmetrisesti molemmista päistä, lisätty kuistit ja avoveranta sekä tehty aukkomuutoksia. Pappilan pihapiiriin kuuluu myös pappilan kanssa saman ikäinen lohkokivinavetta, jonka yläosa on hirsistä.

historia:

Vuonna 1760 perustettiin Oulunsaloon kolme kirkollista virkataloa: pappila, lukkarin puustelli ja kirkkovahdin asuma Arola. Nykyisen pappilan keskimäinen osa on valmistunut vuonna 1856, ja sen on rakentanut liminkalainen Abraham Suni. Rakennusta on myöhemmin jatkettu symmetrisesti rakennuksen molemmista päistä. Ensimmäinen uudessa pappilassa asunut pappi oli vuonna 1857 valittu Gustav August Montin. Tuolloin pappila oli kooltaan 17,8 metriä pitkä, 9 metriä leveä ja se käsitti seitsemän huonetta.

Pappilan rakentamisessa on hyödynnetty vanhoja hirsistä sekä ensimmäisestä vuonna 1764 valmistuneesta pappilasta että 1870-luvulla puretusta 1600-luvun uhrikirkosta. Kirkon hirsistä käytettiin laajennusosissa sekä navettarakennuksessa. Navetan hirsistä löytyy myös vanhaa kirjoitusta.

Pappilaan on ennen vuotta 1957 tehty terassi, jonka alla on myös kellaritilat. Kuisti on uusittu ja tehty luiska liikuntaesteisille.

arviointi:

MRKY2015: R,H

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Helin, Pekka. 2013. Artikkel, Rauhan Tervehdys -verkkojlehti 12/2013. <http://www.rauhantervehdys.fi/cgi-bin/linnea.pl?document=00010722>

kohteen nimi: **Pellikan pölkkynavetta**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-23-2

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1945-1974

ajoitusselite: 1950-luvun alku, navetta

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Esimerkki maakunnassa harvinaisesta rakennustekniikasta. Pellikan pölkkynavetan on muurannut Eino Kukkonen Nauskan tilalta saaduista pölleistä 1950-luvun alussa. Navetan päädyssä on lautarakenteinen lato. Harvinaista rakennustekniikkaa edustava navetta on hyvin säilynyt.

historia:

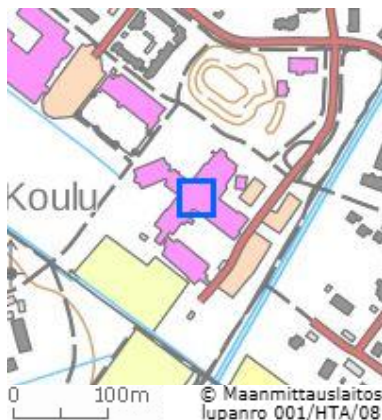
Pellikan vanha asuinrakennus on tehty puomitukeista 1920-luvun lopulla. Rakennus käsittää pirtin ja kamarin. Navetan on muurannut Eino Kukkonen Nauskan tilalta saaduista pölleistä 1950-luvun alussa. Vieressä on Nauskasta erotettu Pellikanlisä-niminen tila, jolla on asuinrakennus vuodelta 1965 ja talousrakennus.

arviointi:

MRKY2015: R,S

lähteet:

Salonpään strateginen osayleiskaava, inventointi 2010.

kohteen nimi: **Pitkäkankaan ala- ja yläasteen koulut**

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-11-269

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: opetus ja koulutus

ajoitus: 1975-

ajoitusselite: 1983, 1985, laajennus ja muutostyö 1996-2009

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kohteen sisältämät rakennukset: koulu;

kuvaus:

Pitkäkankaan koulukeskuksen vanhimmat osat ovat edustava esimerkki 1980-luvun koulusuunnittelusta. Kaksikerroksinen koulu pientaloalueen sydämessä erottautui maamerkinä ympäristöstään ja oli tärkeä osa Oulunsalon kunnan Oulun koulu -aatemaailman sävyttämää rakennuskantaa, sekä yksi ns. Oulun koulun merkkirakennuksista.

Pitkäkankaan koulukeskuksen ensimmäinen rakennus - Oulunsalon yläaste - valmistui vuonna 1983 ja Pitkäkankaan ala-aste vuonna 1985. Arkkitehtitoimisto Heikki Taskinen Oy:ssä yläasteen suunnittelua hoiti arkkitehti Martti Karsikas. Kaksikerroksisten rakennusten massat haaraautuvat kokoavien keskustilojen ympäriltä ristimäisenä luoden mittakaavaltaan viihtyisiä ulkotiloja. Rakennusten julkisivut ovat punatiiltä, detaljoinneissa on käytetty pystypaneelia sekä vaaleaa rappautusta. Detaljointi on rikasta ja vaaleiden konesaumattujen peltikattojen käsittely monimuotoista. Päätyjä ja sisäänkäyntejä on korostettu erilaisin torni- ja katosaihein.

Koulun piha-alueella sijaitsevat varastot, leikkimökit, paviljongit ja katokset on kaikki tarkkaan suunniteltuja ja tärkeä osa koulukokonaisuutta.

historia:

Koulukeskus on rakentunut useassa vaiheessa. Koulusuunnittelijana tunnetun arkkitehti Heikki Taskisen suunnittelemaa 1983 valmistunutta yläastetta jatkettiin vuonna 1985 siipirakennuksella, johon sijoitettiin ala-aste.

Arkkitehtitoimisto Karsikas Oy:n suunnittelema laajennus- ja muutostyö valmistui vuosina 1996-2009. Rakennukseen on tehty peruskorjaus 1998. Opetus- ja erityistiloja on laajennettu ja muutettu vuosina 2001-2007 niin ikään Arkkitehtitoimisto Karsikas Oy:n suunnitelmien mukaan.

Arkkitehtitoimisto Heikki Taskinen Oy ansioitui eritoten peruskoulurakennusten suunnittelun uudistajana ja uranuurtajana. Taskinen huomioi suunnittelussaan vuosina 1972-1977 toteutetussa peruskoulu-uudistuksessa määritellyt oppimistavoitteet ja keskittyi koulurakennuksen ja ympäristön yhtenäisyyteen. Hän merkitsi suunnitelmiinsa tarkasti rakennusten pienimmätkin yksityiskohdat persoonallisella käsialalla ja pyrki erkaantumaan arkkitehtuuria ohjanneista vanhanaikaisista asenteista ja byrokraattisuudesta. Taskiselle myönnettiin vuonna 1984 valtion rakennustaidepalkinto ansioistaan koulurakennusten suunnittelijana.

arviointi:

MRKY2015: R,M,T,S,I

lähteet:

Arkkitehti. Finsk arkitekturtidskrift. Finnish architectural review. 7/1983.

Arkkitehti. Finsk arkitekturtidskrift. Finnish architectural review. 6/1986.

Kaikkonen, Heikki. Heikki Taskisen arkkitehtuuri. Oku Publishing Oy, 2012.

Krogius, P.; Hirviniemi, H.: Oulun koulut - inventointi. Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Oulu, 2015.

Oulunsalon arkkitehtuuria. Oulunsalon kunta, 1995.

Oulunsalon arkkitehtuuria 2. Oulunsalon kunta, 2012.

Anna-Maija Ylimaula, Reijo Niskasaari, Ilpo Okkonen. The Oulu School of Architecture Arkkitehtuurin Oulun koulu. The Finnish Building Centre, 1993.

<http://www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16122768>

kohteen nimi: **Päättalo ja Uutela**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-18-(34 ja 53)
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
ajoitusselite: 1850, päättalon pirtti
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Päättalo ja Uutela muodostavat viljelysaukean etelälaidalla olevan tiiviin rakennusryhmän, johon kuuluu runsaasti perinteistä talonpoikaista rakennuskantaa. Talojen merkittävimmät rakennukset ovat ryhmittyneet suorakaiteen muotoisen pihan ympärille. Peltoaukean reunalla, toisella pitkällä sivulla sijaitsevat asuinrakennukset ja niitä vastapäätä navetat.

Päättalon asuinrakennuksen vanhin osa on vuodelta 1850. Hirsirunkoiset puohitalli, jyväävarasto ja verkkoaita ovat mahdollisesti 1800-luvulta. Hirsinavetta on rakennettu vuonna 1936, ja ulkosauna jälleenrakennuskaudella. Hirsirakenteinen rihi on 1900-luvun alusta ja sen jatkeena oleva heinävarasto 1940-luvulta ja konesuojat 1970-luvulta. Pihapiiriin liepeillä on myös pari harmaata hirsilataa.

Uutelan pihapiiriin kuuluvat hirs- ja lankkurakenteinen päärakennus vuodelta 1910 sekä savusauna, jyvääaita, rihi ja entinen tallirakennus mahdollisesti 1900-luvun alkupuolelta. Tallirakennusta on laajennettu autotalliksi. Pihapiiriin kuuluvat myös uusi asuinrakennus ja hevostalli.

historia:

Päättalo on yksi Salonpään kylän vanhimmista tiloista ja sijaitsee Salonpään kylätien päässä viimeisimpänä pihapiirinä Hailuodontieltä päin. Päättalo ja sen viereinen Uutelan tila olivat ennen yhtä tilaa, kunnes tila jaettiin vuonna 1909 kahden veljeksensä, Matin ja Aatamin kesken: Matti sai Päättalon ja Aatami Uutelan.

Päättalon pirtti on rakennettu vuonna 1850, keittiö- ja kamariosa vuosina 1880-89 ja takaosan laajennus vuonna 1976. Päättalon hirsinavetta on rakennettu vuonna 1936, ulkosauna rakennettiin palaneen saunan tilalle noin vuosina 1951-52. Varsinaisen pihan ulkopuolella sijaitsevan riihen/heinävaraston hirsirakenteinen rihi on 1900-luvun alusta, heinävarasto rakennettu 1940-luvulla ja rakennuksen pätyyn poikittain liittyvä konesuojat 1970-luvulla. Asuinrakennuksen takapuolella, pellon laidalla sijaitseva jyväävarasto on siirretty nykyiseen paikkaansa tilojen rajalta.

Uutelan asuinrakennus on rakennettu vuonna 1910. Entinen savusauna, jyvääaita, rihi ja entinen navetta/tallirakennus luultavasti siltä ajalta kun tila rakennettu. Jyvääaita siirretty pihan toiselta puolen nykyiselle paikalleen. Jyvääitan ja riihen välissä sijaitsee pitkä latorakennus, joka on purettu. Tilalla oli aikoinaan myös tuulimylly. Uutelan uusi asuinrakennus on 1980-luvulta.

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Salonpään strateginen yleiskaava 2030, inventointi 2010.

kohteen nimi: **Raumalan luhti**
kunta: Oulu
kiinteistötunnus: 564-430-23-37
kylä/k.osa: Oulunsalo
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
ajoitusselite: 1700-luku
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Raumalan läpiajettava, rintasolallinen luhti on 1700-luvulta. Lähistöllä sijaitsevat myös savusauna ja riihi 1920-luvulta. Tilan asuinrakennuksen vanhimmat osat ovat myös 1700-luvulta, mutta rakennus on muuttunut huomattavasti. Tila muodostaa pienen maisemmalisen kokonaisuuden uuden asutuksen keskellä viereisen Lassilan tilan ja tiloja ympäröivien peltöjen kanssa.

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Kujala, Irene. Oulunsalon yleiskaava-alueen rakennusinventointi, Kirkonkylä, Karhuoja, Niemenväli-Keskipiirin kyläkeskuksen alue ja Varjakka (lukuunottamatta Varjakan saarta ja kartanon aluetta). Oulunsalon kunta, 1999.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 1, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: Suunnittelukylä-yritystalo

kunta: Oulu

kiinteistötunnus: 564-430-17-173

kylä/k.osa: Oulunsalo

tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti

ajoitus: 1975-

ajoitusselite: 1986

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Maakunnan mittakaavassa arkkitehtonisesti kunnianhimoinen esimerkki maaseutukunnan 1980-luvun yritys- ja asuutalorakentamisesta. Suunnittelukylä -yritystalo edustaa 1980-luvun Oulunsalon Lentokentäntien varrelle sijoittuvan teknologiarakentamisen ensimmäistä vaihetta. Vuonna 1986 valmistuneen yritystalon rakennutti Oulunsalon kunta ja sen suunnitteli arkkitehti Seppo Huttu-Hiltunen.

Suunnittelukylänä tunnetun yritystalon viereen kohosi myöhemmin uusia toimirakennuksia. Kolmen kohtisuoraan Lentokentäntiehen sijaitsevan toimisto- ja liikerakennuksen ryhmä sijaitsee maisemallisesti näyttävällä paikalla ja muodostaa historiallisesti vanhimman kerrostuman Lentokentäntien varren teknologiarakentamisesta.

historia:

Suunnittelukylä -yritystalon ensimmäinen käyttäjä oli CCC-Software professionals.

arviointi:

MRKY2015: R,H,M

lähteet:

Ahonen, Raimo. Oulunsalon arkkitehtuuria. Oulunsalo, 1995.

Anna-Maija Ylimaula, Reijo Niskasaari, Ilpo Okkonen. The Oulu School of Architecture Arkkitehtuurin Oulun koulu. The Finnish Building Centre, 1993.